CONTROLEPROTOCOL VOOR DE ACCOUNTANTSCONTROLE OP DE JAARREKENINGEN 2021

VAN DE GEMEENTEN GELDROP-MIERLO, NUENEN EN SON EN BREUGEL

EN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN DIENST DOMMELVALLEI EN PLUSTEAM

Dit is het controleprotocol voor de accountantscontrole over het boekjaar 2021.

Object van controle is de jaarrekening 2021 en daarmee ook het financieel beheer over het jaar 2021, zoals uitgeoefend door of namens het college van burgermeester en wethouders van de gemeenten Geldrop-Mierlo, Nuenen en Son en Breugel en het dagelijks bestuur van Dienst Dommelvallei en PlusTeam.

Dit controleprotocol geeft, naast het wettelijk kader, aanvullende aanwijzingen over:
- de reikwijdte van de accountantscontrole en de daarvoor geldende normstellingen;
- de daarbij te hanteren goedkeuring- en rapporteringtoleranties voor de controle van de jaarrekening 2021 van de gemeenten Geldrop-Mierlo, Nuenen en Son en Breugel en de gemeenschappelijke regelingen Dienst Dommelvallei en PlusTeam.

De raad/algemeen bestuur geeft de accountant alleen aanvullende aanwijzingen voor zover dit uitgaat boven de wettelijke minimumeisen.

1. Wettelijk kader en algemene uitgangspunten voor de controle

Artikel 213 van de Gemeentewet schrijft voor dat de gemeenteraad één of meer accountants aanwijst als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, belast met de controle van de in artikel 197 van de Gemeentewet bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een controleverklaring en het uitbrengen van een accountantsverslag.

In het kader van de opdrachtverstrekking aan de accountant geeft de gemeenteraad/algemeen bestuur aanvullende aanwijzingen voor te hanteren goedkeuring- en rapporteringtoleranties. Ook geven zij in de opdrachtverstrekking duidelijk aan welke wet- en regelgeving in het kader van het financieel beheer onderwerp van de rechtmatigheidscontrole is (zie hiervoor het normenkader 2021 per organisatie in de bijlage). Met het controleprotocol stelt de gemeenteraad/algemeen bestuur aanvullende aanwijzingen vast die specifiek van toepassing zijn voor het controlejaar 2021.

Conform artikel 213 van de Gemeentewet is aan Crowe Foederer BV opdracht verstrekt de accountantscontrole uit te voeren voor het boekjaar 2021. Deze controle is gericht op het afgeven van een oordeel over:
a. Het getrouwe beeld van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de grootte van samenstelling van het vermogen;
b. Het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten en balansmutaties;
c. Het in overeenstemming zijn van de door het college opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 186 van de Gemeentewet;
d. De inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
e. De verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

Bij de controle betrekt de accountant de aanvullende regels die zij bij of krachtens algemene maatregel van bestuur stellen op grond van het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO), Beleidsregels toepassing WNT inclusief het controleprotocol WNT, de Kadernota Rechtmatigheid 2018, Addendum Kadernota Rechtmatigheid 2021 en adviezen van de commissie voor het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), evenals de geldende wetgeving voor de externe accountant en de accountantsorganisatie waarvan hij deel uitmaakt evenals van de op basis hiervan uitgevaardigde besluiten, verordeningen en nadere voorschriften.

2. Getrouwheid, rechtmatigheid en te controleren criteria

Voor een toelichting op de begrippen getrouwheid en rechtmatigheid in relatie tot de accountantscontrole bij gemeenten en provincies wordt verwezen naar de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV (te raadplegen via (www.commissiebbv.nl).

In het kader van de rechtmatigheidscontrole onderscheiden we 9 rechtmatigheidscriteria:

1. het begrotingscriterium,
2. het voorwaardencriterium,
3. het misbruik en oneigenlijk gebruikscriterium,
4. het calculatiecriterium,
5. het valuteringcriterium,
6. het adresseringcriterium,
7. het volledigheidcriterium,
8. het aanvaardbaarheidscriterium
9. het leveringscriterium.

In het kader van het getrouwheidonderzoek besteden wij al aandacht aan de meeste van deze criteria. Voor de oordeelsvorming over de rechtmatigheid van het financieel beheer besteden wij extra aandacht aan de volgende rechtmatigheidscriteria:

1. het begrotingscriterium;
2. het misbruik en oneigenlijk gebruikscriterium (M&O-criterium);
3. het voorwaardencriterium.

Ad 1 Begrotingscriterium
Als blijkt dat de gerealiseerde lasten zoals weergegeven in de jaarrekening hoger zijn dan de geraamde bedragen met inbegrip van de laatste begrotingswijziging, is – voor zover het de begrotingsoverschrijdingen betreft – mogelijk sprake van onrechtmatige uitgaven. De overschrijding kan namelijk in strijd zijn met het budgetrecht van de gemeenteraad/algemeen bestuur zoals geregeld in de Gemeentewet. Relevant hierbij is dat autorisatie van de begroting op programmaniveau heeft plaatsgevonden. Voor de afsluitende oordeelsvorming is het belangrijk of de begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad/algemeen bestuur geformuleerde beleid in de financiële verordening ex. artikel 212 Gemeentewet. In onderstaande tabel hebben we aangegeven wat de consequentie van de betreffende overschrijding is voor het accountantsoordeel:

	Bij de toetsing van begrotingsafwijkingen kunnen de volgende "soorten" begrotingsafwijkingen worden onderkend	**Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel**	**Onrechtmatig en telt mee voor het oordeel**
1	Kostenoverschrijdingen van activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend		x
2	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat we die *- in de tussentijdse rapportage hadden kunnen verwerken* *- niet in de tussentijdse rapportage hadden kunnen verwerken*	x	x
3	Kostenoverschrijdingen die we geheel of grotendeels compenseren door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet	x	

4	Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt door dit open karakter bij het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding	x	
5	Kostenoverschrijdingen die we compenseren door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad/algemeen bestuur nog geen besluit genomen		x
6	Kostenoverschrijdingen van activiteiten die we achteraf als onrechtmatig moeten beschouwen omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst, of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing) *- geconstateerd tijdens het verantwoordingsjaar* *- geconstateerd na het verantwoordingsjaar*	x	x
7	Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijving- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren. *- jaar van investeren* *- afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren*	x	x

Ad 2 Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium
De organisaties dienen effectieve maatregelen te nemen om misbruik en oneigenlijk gebruik (in het vervolg M&O) te voorkomen. Voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik beziet de organisatie in de eerste plaats welke eisen de wet- en regelgeving stelt ten aanzien van M&O, wat daarin is geregeld over de handhaving en hoe zich dat heeft vertaald naar de opzet van de interne organisatie. Voor zover relevant worden deze aspecten opgenomen in het normenkader.
Verder is in de organisatie aandacht voor fraudepreventie en opsporing, maatregelen om de wet- en regelgeving regelmatig te toetsen op actualiteit en handhavingsmogelijkheden en het sanctiebeleid. Voor de eigen wet- en regelgeving geldt dat stelselmatig aandacht wordt besteed aan M&O-aspecten.
De accountant zal toetsen of deze opzet voor het M&O-beleid ook feitelijk wordt nageleefd. De basis daarvoor ligt in belangrijke mate bij de uitkomsten van de intern reeds uitgevoerde controles en evaluaties. De accountant zal deze controles en evaluaties toetsen en beoordelen of naar aanleiding van de uitkomsten in de organisatie de juiste (sanctie)maatregelen zijn getroffen.

Ad 3 Voorwaardencriterium
Besteding en inning van gelden door een gemeente zijn aan bepaalde voorwaarden verbonden. De accountant toetst hierop. Deze voorwaarden liggen vast in wetten en regels van hogere overheden en de (eigen) gemeentelijke regelgeving. In het kader van de rechtmatigheidscontrole moet voor alle geldstromen vaststaan welke voorwaarden er op van toepassing zijn. Dit ligt bij de hogere overheden vrijwel vast.
Dit geldt echter niet voor de voorwaarden in de gemeentelijke regelgeving. De organisaties geven een volledig overzicht van de algemene regelgeving aan de accountant voor zover relevant voor de accountantscontrole.
Dit is alleen wet- en regelgeving die bepalingen bevat over financiële beheershandelingen.
Dit normenkader (bijlage 1) wordt bevestigd door de gemeenteraad/algemeen bestuur.

3. Reikwijdte accountantscontrole rechtmatigheidstoetsing

De accountantscontrole op rechtmatigheid voor het kalenderjaar 2021 is limitatief gericht op:

1. De naleving van wettelijke kaders en interne regelgeving, zoals weergegeven in de bijlage 'Normenkader 2021'. Dit uitsluitend voor zover deze wet- en regelgeving directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen;
2. Voor het voorwaardencriterium vindt voor de interne regelgeving uitsluitend een toets plaats naar recht, hoogte, duur en doelgroep/object van de financiële beheershandelingen, tenzij tegenover derden (bijvoorbeeld in toekenningbeschikkingen) aanvullende voorwaarden met directe financiële consequenties zijn opgenomen. Indien en voor zover de accountant bij de accountantscontrole materiële financiële onrechtmatige handelingen constateert, betrekt de accountant deze in de rapportage en oordeelsweging uitsluitend als en voor zover het door de raad/algemeen bestuur of hogere overheden vastgestelde regels betreft;
3. Een aantal specifieke uitkeringen is onderwerp van de accountantscontrole, gebaseerd op de voor de SiSa voorgeschreven wet- en regelgeving. Eventuele controlebevindingen legt de accountant vast in zijn verslag van bevindingen. De te verantwoorden specifieke uitkeringen worden bekend gemaakt door het 'Verantwoordingsoverzicht SiSa 2021', te vinden via https://teverantwoordenregelingen.rijksoverheid.nl/

4. Te hanteren goedkeuring- en rapporteringtoleranties

Goedkeuringstolerantie
De accountant richt de controle in op het ontdekken van belangrijke fouten en baseert zich daarbij op de risicoanalyse, vastgestelde toleranties en statische deelwaarnemingen en extrapolaties.
De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in de jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed. De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming, de strekking van de af te geven controleverklaring.
In het hierna opgenomen schema zijn de goedkeuringstoleranties opgenomen conform het wettelijk minimum. Deze komen overeen met de toleranties zoals omschreven in de afgesloten overeenkomst met Crowe Foederer BV.

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% omvangsbasis)	≤ 1%	> 1% < 3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% omvangsbasis)	≤ 3%	> 3% < 10%	≥ 10%	-

Op basis van de begrotingen 2021 betekenen bovengenoemde percentages dat een totaalbedrag aan fouten in de jaarrekening:

- Geldrop-Mierlo van circa € 1.150.000 en een totaal van onzekerheden van circa € 3.450.000,
- Nuenen c.a. van circa € 570.000 en een totaal van onzekerheden van circa € 1.710.000,
- Son en Breugel van circa € 400.000 en een totaal van onzekerheden van circa € 1.200.000,
- Dienst Dommelvallei van circa € 160.000 en een totaal van onzekerheden van circa € 480.000,
- PlusTeam van circa € 20.000 en een totaal van onzekerheden van circa € 60.000,

de goedkeurende strekking van de controleverklaring niet aantasten.

Het definitieve totaalbedrag aan fouten, die de goedkeurende strekking van de verklaring niet aantasten wordt op basis van de jaarrekening bepaald.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)
Voor de WNT gelden de volgende controletoleranties:

	Goedkeurend	Niet goedkeurend
Fouten in de verantwoording met effect op wettelijk onverschuldigde betalingen	0%	> 0%
Fouten in de verantwoording (% fout op onderdeel), voor zover er geen effect is op wettelijk onverschuldigde betalingen	≤ 0,1% van het op de organisatie van toepassing zijnde fulltime WNT-jaarmaximum	> 0,1% van het op de organisatie van toepassing zijnde fulltime WNT-jaarmaximum
Onzekerheden in de controle	≤ 3%	> 3%

Rapporteringstolerantie
Naast de goedkeuringstoleranties onderkent de accountant de rapporteringstolerantie. Deze definiëren we als volgt: *'De rapporteringstolerantie is een bedrag dat gelijk is aan of lager is dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstolerantie.'*

Voor de rapporteringstolerantie geldt als maatstaf dat de accountant elke fout of onzekerheid:
- Groter of gelijk aan € 50.000 voor de gemeenten;
- € 25.000 voor Dienst Dommelvallei en;
- € 10.000 voor PlusTeam

opneemt in het verslag van bevindingen.

Specifieke uitkeringen
Voor specifieke uitkeringen, die vallen onder de SiSa (single information en single audit), hanteert de accountant per specifieke uitkering de onderstaande wettelijk voorgeschreven rapporteringstolerantie:
- € 12.500 als de omvangsbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is;
- 10% als de omvangsbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is;
- € 125.000 als de omvangsbasis groter dan € 1.000.000 is.

5. Rapportering en communicatie accountant

Voor de (wijze van) rapportering en het communicatietraject verwijzen wij naar de afgesloten overeenkomst met Crowe Foederer BV. Tevens verwijzen wij naar de opdrachtbevestiging van Crowe Foederer BV.

6. Bijlagen

1. Normenkader 2021